

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ
ΘΗΣΑΥΡΟΙ

ΑΠΟΨΕΙΣ

Στο φύλλο του Ιανουαρίου 1982 είχαμε προτείνει οι εκκλησιαστικές επιτροπές να απογράφουν την κινητή περιουσία των εκκλησιών της ενορίας τους για την προστασία της απόδιαρροές.

Δεν γνωρίζουμε αν και πόσες επιτροπές πήραν την απόφαση για απογραφή. Φοβούμαστε πολύ ολίγες. Σε επίσκεψή μας σε εκκλησία με αξιόλογα έργα, παρατηρήσαμε δεκάδες παλιά βιβλία τοποθετημένα σε γωνία του γυναικονίτη, με τρόπο που κανείς δεν γνώριζε εάν υπάρχει κάποιο βιβλίο αξίας μεταξύ τους.

Πρέπει να τονιστεί ότι μέσα σε 100, 1000 ή και περισσότερους τόμους βιβλίων μπορεί να υπάρχει και ένα το μοναδικό βιβλίο.

Οφείλουμε επίσης να επαναλάβουμε ότι, είναι εσφαλμένη η γνώμη ότι η Επιτροπή δεν πρέπει να φωτογραφίσει τις κινητές εικόνες. Η φωτογράφησή τους και η αποστολή αντιγράφων στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού είναι η μοναδική έγγραφη απόδειξη ότι, αν—ο μη γένοιτο—ποτέ κλαπεί κάποια εικόνα μόνο τότε είναι δυνατόν να διακριθεί ο οποιοδήποτε σημάδι του κόσμου. Σ' αντίθετη περίπτωση δεν υπάρχει δυνατότητα διεκδίκησης, ακόμη και αν βρεθούν στα χέρια του αρχοεπισκόπου.

Δεν επιτρέπεται —και είναι εκκλησιαστική αδιαφορία— να υπάρχουν εκκλησιαστικοί θησαυροί εγκατελειμένοι στην τιμωρία του επιτρόπου.

Σήμερα κάποιο ποσοστό ανθρωπίνων έφυγε από τις Χριστιανικές παραδόσεις και την ορθόδοξη πίστη. Γι' αυτούς τα εκκλησιαστικά σκεύη ή βιβλία αποτελούν αντικείμενα συλλογής, αν όχι εμπορίας. Ακόμη και στενός συγγενής αρία ή ευσεβούς επιτρόπου μπορεί να αφαιρέσει ένα ή περισσότερα βιβλία ή εικόνες όταν τα βλέπει παραμερισμένα.

Ευτυχώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κινείται για την καταγραφή των αξιολογών εικόνων, την κωδικοποίησή

τους και την παρακολούθησή των αγοροπωλησιών σε διεθνή κλίμακα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, όταν προ καιρού σε γνωστό οίκο δημοπρασιών του Λονδίνου ανακαλύφθηκαν κλεμμένες ελληνικές εικόνες κατασχέθηκαν.

Επιβάλεται η άμεση καταγραφή κάθε κινητού εκκλησιαστικού αντικειμένου και η σύνταξη πρωτοκόλλου σε τριπλούν, ώστε να μην κινδυνεύει από καταστροφή ή εσκεμμένη απώλεια.

Η Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων, οι κοινοτάρχες και οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι να πιέσουν τις Εκκλησιαστικές Επιτροπές με κάθε τρόπο, τον προσφερότερο, να αναλάβουν και να τελειώσουν αυτό το έργο. Είναι ανάγκη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο κοινωνικός τουρισμός, είχαμε γράψει τον Ιανουάριο 1983 να τεθεί σε εφαρμογή. Θα δώσει την ευκαιρία στο μη προνομιούχο Έλληνα και την οικογένειά του να αξιοποιήσει τις διακοπές τους και να γνωρίσουν, ιδιαίτερα οι νέοι, την Ελλάδα.

Συγχρόνως θα αναπτυχθούν τουριστικά περιοχές σαν το Ζαγόρι, θα εξασφαλιστεί εισόδημα για τους κατοίκους και θα μειωθούν τα ταξείδια στο εξωτερικό με ανάλογο συναλλαγματικό όφελος.

Πέρασαν δύο χρόνια και ο Ε.Ο.Τ. εφάρμοσε το θεσμό του κοινωνικού τουρισμού αλλά και πάλι σε λάθος γραμμή. Οι διακοπές χρηματοδοτούνται για ξενοδοχεία... Πολυτελείας, Α και Β κατηγορίας.

Ο Ε.Ο.Τ. και πάλι θα διαθέσει πολλά εκατομμύρια για να ενισχυθούν οι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες και οι τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές.

Ας επωφεληθούν τουλάχιστον οι δασεργάτες μας που έχουν 50 ημερομίσθια το 1983. Η συμμετοχή είναι 200 δραχμές την ημέρα και 50ο) έκπτωση στο φαγητό.

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

I. Κυκλοφορούν στο Ζαγόρι για επέκταση του τηλεφωνικού δικτύου και σε χωριά που οι κάτοικοι στερούνται τηλεφωνικών γραμμών.

Διαπιστώσαμε ότι οι πληροφορίες διοχετεύονται από στελέχη του Ο.Τ.Ε. χωρίς να υπάρχει, επιβεβαίωση από τον Οργανισμό.

Παρακαλούμε τη Διεύθυνση του ΟΤΕ Ιωαννίνων να ανακοινώσει υπεύθυνα. Υπάρχει πρόγραμμα επέκτασης του τηλεφωνικού δικτύου στο Ζαγόρι για το 1984 - 1985 - 1986; Σε ποια χωριά θα γίνει και για πόσες τηλεφωνικές συσκευές; Δεν αναφερόμαστε στη βελτίωση του σημερινού τηλεφωνικού δικτύου. Το ερώτημα είναι ξεκάθαρο. Σε ποια χωριά και για πόσα τηλέφωνα;

II. Η χρησιμοποίηση των κοινοχρήστων τηλεφώνων είναι προβληματική, γιατί η ανταπόκριση βρίσκεται σε ερασιτεχνική προσφορά υπηρεσιών.

Πρέπει ο ανταποκριτής να μην είναι απασχολημένος για να βρίσκεται στο τηλέφωνο. Δικαίωμά του.

Η μεταφορά των κοινοχρήστων τηλεφώνων —ΜΕ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΟΤΕ— σε καταστήματα είναι προτιμώτερη από τον ιδιώτη. (Γνωρίζουμε ότι δεν προβλέπεται από τον κανονισμό).

III. Στα χωριά που υπάρχουν σε καταστήματα τηλεφωνικές συσκευές να τοποθετηθούν μετρητές, ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να πραγματοποιούν συνδιαλέξεις χωρίς τη ζημιά του καταστή-

ματάρχη που δεν γνωρίζει πόσο να εισπράξει. Μερικοί μάλιστα δέχονται να επιβαρυνθούν την αξία του μετρητή.

Γράφουμε το παραπάνω γιατί στους Κήπους που το κοινοχρήστο τηλέφωνο ήταν κλειστό δεν μπορέσαμε να πραγματοποιήσουμε επείγουσα συνδιάλεξη στο εξωτερικό. Ούτε το πρατήριο βενζίνης διαθέτει μετρητή.

IV. Πότε θα γίνει αντιληπτό στον ΟΤΕ η έλλειψη τηλεφωνικής επικοινωνίας ισοδυναμεί, πολλές φορές, με τη ζωή ενός κινδυνεύοντος πολίτη. Δεν αρκεί να... κοβόμαστε για το ΛΑΟ προέχει και να ικανοποιούμε δίκαια αιτήματά του.

ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ - ΠΕΡΙΒΑΝΤΟΛΛΟΓΟΙ

Μερικές φορές στην προσπάθεια να υποστηρίξουμε κάποια άποψη φθάνουμε στην υπερβολή.

Ακούσαμε από την ομάδα της Νέας Γενιάς ότι, αποτελεί εσφαλμένη ενέργεια και αλλοίωση του περιβάλλοντος, κάθε διάνοξη δασικού δρόμου για εκμετάλλευση του δάσους, και μερικά άλλα.

Εμείς απλά θέλουμε να τους ρωτήσουμε:

Στις Φραγκάδες που η αρκούδα έφαγε δύο γαϊδάρους, κατέστρεψε γεωργικές καλλιέργειες και κυρήθρες, κράτησε δε τους κατοίκους σε φόβια, όταν ένα βράδυ επεσκέφθηκε τους κήπους μέσα στον οικισμό ποιός θα αποζημιώσει τους φτωχούς κατοίκους;

Θα διατηρηθεί η πανίδα με τη θυσία των ζώων και των αγροτικών προϊόντων των αγροτών μας; Η Ένωση Περιβαντολλόγων κλπ, γιατί σιωπά;

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΠΡΩΤΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΗΡΩΟ ΤΗΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΟΥ 40	
ΚΟΥΝΑΒΟΥ ΜΙΑΤ. ΓΑΛΗΝΗ	5.000
ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ Μ. ΟΛΓΑ	5.000
ΚΑΤΣΙΚΙΩΤΗΣ ΕΥΘ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	3.000
Ν. ΠΟΛΥΜΕΡΙΔΗΣ	3.000

• Οι εισφορές για το ηρώο εκπίπτουν από το φόρο εισοδήματος

Ἡ δευτέρα ἀνὰ ἑξαμηνίαν τῆς φ
ροσύνης ἀποστείλει ἑκατοντάκι
νέκυντα καὶ ἐκπύλλεται τὴν ἀμε
καὶ αὐστηρὰ προστατεύει αὐτῆς.

Τὸ σημερινὸν καθεστὼς τῆς φ
ράσεως, ποὺ ἔρχεται στὴν περι
ρειατικὴ ζώνη τοῦ Ἑθνομικροῦ Δ
μοῦ Βίκου — Ἀόου, σὲ καμ
περιστασιὰ δὲν μπορεῖ νὰ θεω
θεῖ ὁλοκαταπονητικὸ καὶ δὲν εἶν
ἐξισορρογία ἀπέναντι στοὺς ἄν
τερους κινδύνους ποὺ τὴν ἀπ
λοῦν. Ἀποδείξει γι' αὐτὸ εἰναι
ἀνεπιβόηστη καὶ ἀσπαστική τοῦ
ποταμογενικοῦ δράμου. (Πρόκει
γιὰ πρόχειρο χωματόδρομο) δ
τὴ γέφυρα τῆς Κόνιτσας μέ
εἶτα

(Από αθλητική εφημερίδα)

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ

Τό μοναστήρι του 'Αγιάννη στο Ρογκοβό

(20)

3. ΡΟΓΚΟΒΟΣ

Κατά την παράδοση, τό μοναστήρι του 'Αγιάννη του Ρογκοβού, χτίστηκε από την Πουλχερία, αδελφή του αυτοκράτορα του Βυζαντίου Ρωμανού του 'Αργυρού του Γ' τό 1028-1034, γιά νά στεγαστούν σ' αυτό, μοναχοί κι' άσκητές κι' ίσως ακόμα, γιά νά βοηθήσει στην ήμέρωση των κατοίκων, των γύρω οικισμών.

Με ποιόν τρόπο όμως κτίστηκε; Με διαταγή δική της ή με αυτοκρατορική διαταγή, και σέ ποιόν; Και γιατί νά χτιστεί έδω; Ποιός υπέδειξε τη θέση; "Εφτασε έδω ή ίδια, γιά τό σκοπό αυτό ή ήταν περαστική μά γιά πού κι' έπηρεάστηκε απ' τό τοπίο;... Τίποτε απ' αυτά δέν έσωσε ή παράδοση. Μόνο πώς τό μοναστήρι, γιά πρώτη φορά χτίστηκε από την Πουλχερία τό 1028-1034. Κι' έχουν περάσει, από τότε, 950 χρόνια...

Στη θόρεια πλαγιά της χαράδρας του Βίκου, πολύ κοντά στο Τσεπέλοβο, σ' ένα μικρό ίσιωμα, ανάμεσα σ' ένα ωραιότατο δάσος από θαλανδιές, πεύκα και λoής των λoιδών άγριολούλουδα κι' άλλη θλάστιση είναι χτισμένο τό μοναστήρι του 'Αγιάννη του Ρογκοβού. (24 'Ιουνίου)... Και από κάτω, χαίνει μία άπερίγραπτη χαράδρα, ό Βίκος. Με κοφτές, σά με πελώριο μαχαίρι, πανύψηλες πλευρές, χρωματισμένες από τη Δημιουργία μ' άπίθανες αποχρώσεις κόκκινου, κιτρινου, πορτοκαλιού, πού κάνουν τό θαυμαχτό τοπίο, τόσο όμορφο, όμως με μία άγρια όμορφιά, πού προκαλεί δέος...

Και στίς χρωματισμένες γιγάντιες πέτρινες όρθοπλαγιές, πού και πού έχουν φυτρώσει και μεγαλώσει έλάτια και μουρταίνα κι' άλλα φυτά και χορταρικά και λουλούδια. Πώς όμως φύτρωσαν σέ τούτη τη μονοκόμματη πέτρα; Πώς;... Η φύση με τόν άέρα κουβάλησε χιλιάδες σποράκια από τά φυτά και τ' απόθεσε στόν άπίθανο γκρεμό... Και θρήκαν μερικά μιάν έλάχιστη ρωγμή στο θράχο και φύτρωσαν κι' άρπάχτηκαν εκεί με τίς ριζούλες τους και πάλαψαν, άπεγνωσμένα, γιά νά κρατηθούν και νά μη παραδοθούν σ' άγιάζι και τίς θύελλες... Πώς μπορείς λοιπόν, νά μη σταθείς ένεός μπρός σέ τούτο τό Θεϊκό μεγαλείο και στη Θεία πρόνοια και νά μην άναφωνίσεις: «Κύριε, τά πάντα έν Σοφία έποίησας». Κι' άνδρώθηκαν με τόν καιρό, κι' οι ρίζες τους όπομονετικά τρύπησαν τό θράχο και στεριώθηκαν γερά, και στέκουν τώρα, πάνω από τό χάος, περήφανα γιά τη νίκη τους.

Και κάτω τους, στο άπύθμενο θάθος του φαργγιού, άχολογάει τό ποτάμι. Κι' αναδεύεται ή βοή του με τόν πολλαπλό αντίλαλο των γκρεμών και των θράχων και σέ συνέχεια, άθελά σου, κάτι τό παράξενο, κάτι σάν δέος, σάν άκοις τούτη τη βοή πολλάπλασιασμένη, σέ μέρες «κατεβασιάς» του ποταμού, πού ως έδω λέγεται «Σκαμνελιώτικος»...

"Ε, σ' αυτό τόν ήρεμο κι' άγριο χώρο, είναι χτισμένος ό 'Αγιάννης ό Ρογκοβός, τό 'Ιστορικό Ζαγορίσιο μοναστήρι.

Στην έφημερίδα «Έλευθερία» των Γιαννίνων 8-7-1936, ό Γυμνασιάρχης κ. Μάνθος Οικονόμου, συγγραφέας κι' έρευνητής από τίς Νεγάδες του Ζαγοριού έγραψε γιά τούτο τό μοναστήρι: «Ανηγέρθη, κατά την παράδοσιν πού διεσώθη, υπό του Τσεπελοβίτου μοναχού Νεοφύτου, αποβίσαντος έν προβεβηκυία ηλικία, υπό της Πουλχερίας αδελφής του Ρωμανού του 'Αργυρού του Γ' αυτοκράτορος του Βυζαντίου.

Ό δέ ποτέ ήγούμενος του Ρογκοβού, 'Αγαθάγγελος, έ-

λεγεν ότι έν τῷ μοναστηρίῳ ὑπῆρχε καί ἔγγραφον περί τῆς Πουλχερίας. Ταῦτα μέχρι πρό τιнос ἐθεωροῦντο μῦθοι, ἀλλ' ἐνῶ ὠρύσσοντο, τὰ θεμέλια τῆς εἰς τόν ἀνατολικόν τοῦ ἁγίου ἀντιρρίδος, εὐρέθη θολωτὸν ὑπόγειον ἐκ πλίνθων ὀπτῶν στερεωτάτων. Τοῦτο μορτυρεῖ ὅτι τό μοναστήριον ἦτο παλαιόν καί ἐντελῶς κατεστραμμένον καί ἐπ' αὐτοῦ ἐκτίσθη τό ἡνῶν ὑπάρχον. (1749).

Ό ναός ἔχει ρυθμόν Βυζαντινὸν μετὰ θόλου καί τρούλου. Εἰκονοστάσιον ἐπὶ χρυσῶν καί στίλβον. Ό θόλος, ὁ τρούλος καί οἱ τοῖχοι κοσμοῦνται δι' ὠραίων ἀγιογραφῶν, ἐπειδὴ δὲ εἶχε πολλὰς ρωγμὰς, εἰσῆγγει τοῦ μηχανικοῦ ἐκ Τσεπελόβου 'Αριστίππου Κουσίδη, ἐγένοντο ἰσχυραὶ ἐξωτερικαὶ ἀντιρρίδες πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τοίχων».

Αἰκόμα ὁ ἐκ Βραδέτου Νικόλαος Τσιγαρὰς γράφει: «Όταν πρὸ 35 χρόνων κατεσκευάζοντο στερεαὶ ἀντιρρίδες διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ ναοῦ, εἰς τὴν ΒΑ πλευρὰν εὐρέθη θολωτὸν ὑπόγειον ἀπὸ ὀπτῶν λίθους, ἐκ τῶν ὁποίων φανερώνεται ἡ ἀρχαιότητά του...».

Μετὰ τὴν ἱδρυση τοῦ μοναστηρίου οἱ ἀσκηταὶ ἢ ὁ ἀσκητὴς, μπορεῖ νὰ στεγάστηκαν στὸ μοναστήρι, ἐκτός κι' ἂν καί ποῖος ἀπ' αὐτοὺς ἔμεινε στὸ «σκηταριό», νὰ ζήσει μόνος, ἀπὸ ὁ Θεὸς θὰ τοῦ χάριζε τὴν ἀνάπαυση...

Στὰ ἔμμετρα ἀνέκδοτα ἀπομνημονεύματά του, ὁ ἀειμνήστος Νεγαδῶν τῆς δασκάλος Γεωργάκης Σωτήρης, γράφει γιά τό Ρογκοβό:

«Τό μοναστήρι Ρογκοβό γέννησις τοῦ Προδρόμου διατηρεῖται σήμερα δαπάνη Τσεπελόβου. Τοῦτο δὲ πρῶτα στήν ἀρχὴ ἐκτίσῃ ἡ Πουλχερία ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ 'Αργυροῦ, ἡ ἰδία αὐτὴ πού ἀφιέρωσε, ἕνα ὠραῖον δίσκον φικαγμένον τεχνικώτατα, ἀπὸ ὀφίτην λίθον, στ' Ἁγίου "Ορους τό σептὸν κι' Ἁγιο Μοναστήρι. Τοῦτο στῶν Σλάβων τὸν καιρὸν ἐξηφανίσθη ὅλον, δεῖγμα ἀμυδρόν, πλίνθων ὀπτῶν ἀφῆκε ἕνα θόλον ὅστις εὐρέθ' ὑπόγειος εἰς τὴν ἐπισκευὴν του. Τό ἔγγραφο ἐχάθηκε π' ὅλγην ἡ Πουλχερία τ' ὄκτισε, πλὴν προφορικὴ ἔμεινε μαρτυρία. Κανένα ἄλλο δὲ λέγεται πότε πρωτοεκτίσθη. Τό σημερινὸ ἐπανακοδομήθη ἐκ θάθρων, στὰ παλαιὰ ἐρείπια τό μοναστήρι 'Αἰ Γιάννης ἀπ' ἀδελφούς Βραδετινούς Χριστόδουλον καί Γιάννη, κι' 'Ηγούμενον Νικόδημον ἀπὸ Βελλὰς ἐκείνον. "Αἰεὶ μνείας εἶν' εὐσεβεῖς Τσεπελοβίται ὅτι συνεισφορά αὐτῶν ἐτοῦτο συντηρεῖται».

Δυστυχῶς τίποτε, στήν ἐπιφάνεια τοῦ τόπου, γύρω καί μέσα στὸ μοναστήρι, δὲ θυμίζει, δὲ τεκμηριώνει τό ἀρχαῖο τοῦ χτίσιμο, ἐκτός ἀπὸ ἕνα τμήμα τοῖχου πού ὑπάρχει στήν αὐλὴ, κοντὰ στὸ κτίριο πού χρησιμεύει γιά ξενώνας. Ό τοῖχος φαίνεται ἴσα με τὴν ἐπιφάνεια τῆς αὐλῆς. Ποιὸς ἔρειπε, μπορεῖ νὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τό ἔδαφος. Αἰκόμα ἀπὸ τό θολωτὸ χάλασμα ἀπὸ ψημένα τοῦβλα, πού θρέθηκε στόν Α. τοῖχο τῆς ἐκκλησίας. "Εκτός ἀπὸ τὰ παραπάνω, στὸ Ν. τοῖχο, στὴ μέση του σχεδὸν χαμηλὰ στήν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ὑπάρχει ἕνα ἀνοιγμα, σάν παραθυράκι, σέ τι νὰ χρησίμευε τότε. Μιά ἀνασκαφὴ μόνο, θὰ μπορούσε ν' ἀποκαλύψει δεῖγματα τοῦ ἀρχαίου μοναστηρίου.

Η Φίσα Περόνα, μιὰ θεόγρη, ἀπὸ τό Τσεπέλοβο, ἔλεγε στὴ Φροσύνη Φλώρου, πού ἦταν γειτόνισσά της, πὼς στὰ παλαιὰ χρόνια εἶχε περάσει ἀπὸ τό Ρογκοβό μιὰ ἀρχόντισσα

Σελίδα 8

ΖΑΓΟΡΙ μας

αὐτῆς Σερβίας, ἀπὸ τοὺς παλιούς τό εἶχε ἀκούσει κι' αὐτὴ. Ἡ ἀπόδοση εἶναι κι' αὐτό...

Τό μοναστήρι ἐπὶ Σερβοκρατίας ὑπέστη τελεία καταστροφή, ὅπως ἀναφέρεται στὸ ποίημα τοῦ Γεωργάκη Σωτήρη, πού διαβάσατε πὸ ἐπάνω.

Μπορεῖ νὰ ξαναοικοδομήθηκε, μά καί νὰ ξανακαταστράφηκε, ὅποτε τό 1745 με ἔξοδα τοῦ μοναχοῦ Νικόδημου ἀπὸ τὸν ἁγιοῦ «Λοῦψκο» ἀνοικοδομήθηκε καί πάλι κι' ἀνιστορήθηκε τό 1765 ἀπ' τοὺς ἀδελφούς Κοντοδήμου 'Ιωάννη (Νοῦ-ππου) καί Χριστόδουλον με δαπάνη τους καί με τὴ συνδρομὴ τοῦ κυρ Γεωργίου Πασχάλη ἀπὸ τό Καπέσοβο, σύμφωνα με τὴν παρακάτω ὑπέρθυρη ἐπιγραφή, πού ὑπάρχει στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κυρίως ναοῦ πάνω ἀπὸ τὴν εἴσοδο: «ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΕΞ ΒΑΡΑΘΩΝ Ο ΘΕΙΟΣ ΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΔΙ ΕΞΟΔΩΝ ΚΥΡ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΕΞ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΕΛΛΑΣ ΕΚ ΚΟΜΗΣ ΛΟΨΚΟ ΚΑΤΑ ΤΟ Α.Ψ.Μ.Ε. ΚΑΙ ΜΗΝΙ ΜΑΪΟΥ. ΑΝΙΣΤΟΡΗΘΗ ΔΕ ΚΑΤΑ ΤΟ Α.Ψ.Μ.Ε. ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΔΙ ΕΞΟΔΟΥ ΤΟΥ ΕΝΤΙΜΟΤΑΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΤΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΕΛΩΝ ΔΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ Κ. ΓΕΩΡΓΓΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ, ΗΓΟΥΜΕΝΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡ ΜΑΘΑΙΟΥ ΔΑΒΑ ΜΟΝΑΧΟΥ, ΧΕΙΡΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΓΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΠΕΣΟΒΗΤΩΝ».

'Αριστερά, ὅπως μποῖουμε στὸ ναό, εἶναι ζωγραφισμένες οἱ εἰκόνες τῶν ἀνιστορισάντων κυρίων 'Ιωάννου καί Χριστόδουλου Κοντοδήμου.

Στὴν «Ηπειρωτικὴ 'Εστία» τεῦχος 64-65 εἶναι γραμμένα τὰ παρακάτω σχετικά με τίς εἰκόνες αὐτές: «...εἰκόνα τοῦ Νούτου Κοντοδήμου, με τό μακρὸ του παλτό καί τό κόκκινο καπέλο, σάζεται μόνο στήν ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου 'Ιωάννου τοῦ Προδρόμου στὴ μονὴ «Ρογκοβού» τοῦ Τσεπελόβου τοῦ Ζαγορίου καί ἀναγράφεται ὅχι ὡς ἱδρυτὴς ἀλλὰ ὡς ἀνακαινιστὴς, τό ἔτος 1783...». Τό μοναστήρι ἀνοικοδομήθηκε, ὅπως ἔπαυε τό 1745 καί ἀνιστορήθηκε, ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς Κοντοδήμου τό 1765 κι' ὅχι τό 1783.

Σήμερα, ἀπ' τίς εἰκόνες αὐτές, σάζεται μόνο ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστόδουλου Κοντοδήμου. Ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Νούτου Κοντοδήμου, μόνο ἕνα ἐλάχιστο τμήμα σάζεται. Τό μεγαλύτερο μέρος τῆς εἰκόνος, μαζί καί ἡ ἐπιγραφή, ἔχουν ἀλλοιωθεῖ με τοιμεντό, πού χρησιμοποιοῦθηκε, γιά νὰ κλειστοῦν ρήγματα, πού υπέστη ὁ ναός.

Στὴν «Ηπειρωτικὴ 'Εστία» πάλι Νοεμβρίου 1966 ὁ Ν. Πατσέλης στὴ μελέτη του «Οἱ 'Οθωμανοὶ στήν "Ηπειρο» γράφει: «...ἡ μονὴ Ρογκοβού πλησίον τοῦ Τσεπελόβου ἐκτίσθη πρὸ 1649...». Δὲν ἔρω πού θρήκε τὴ χρονολογία αὐτὴ ὁ κ. Πατσέλης.

Ψάχνοντας σέ παλαιὰ χαλασμένα βιβλία στὸ Ρογκοβό, εἶχα σ' ἕνα παλαιὸ μά σχισμένο «Τυπικὸ» γραμμένα σ' ἕνα περὶθώριο — Πρόκειται ἀσφαλῶς γιά χρονολογία, μά 1137».

Μά πού; Δυστυχῶς δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο γραμμένο. Μήπως ἡ χρονολογία πού γράφει ὁ κ. Πατσέλης καί ἡ χρονολογία τοῦ περὶθωρίου τοῦ Τυπικοῦ, ἔχουν σχέση με ἀνοικοδόμησι, ἡ γινώμη πὼς μοιάζουν κάπως 1649-1629. Στὸ χαγιατί τῆς ἐκκλησίας εἶναι μιὰ πλάκα, πού κάποιος ἦτο ἐντοιχισμένη κάπου. Πάνω πάνω ἔχει σταυρὸ καί παρακάτω τὴν ἐπιγραφή:

« 1792.

ΜΑΣΤΟΡΑΣ.....

ΔΑΠΑΝΗ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΥ

ΤΟΥ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡ.....

ΚΗΡ.....Σ ΛΑΜΠΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΤΖΟΠΕΛΟΒΙΤΗ».

Ποῦ νὰ ἦταν τάχα ἐντοιχισμένη;

Στὸ ἀνατολικὸ νέο κτίριο σ' ἕνα ἀγκωνάρι εἶναι γραμμένα: 1906 — 'Ιουλίου 20.

Ό ναός ἔχει ὑποστει ρήγματα παντοῦ, πού δυστυχῶς συνεχίζονται, ἡ γρήγορη όμως ἐπέμβαση τοῦ ἀείμνηστου μηχανικοῦ Σπυρίδωνα, πού ἔφερε ἐδῶ τό Βυζαντινολόγο Ζάχο καί ἡ ἀοκνη παρακολούθηση τῶν εργασιῶν ἀπὸ τό μακαρίτη Παπα Κώστα Ζησιάδη ἐφημέριο Τσεπελόβου, γιά τὴν κατασκευὴ ἀντιρρίδων, ἔσωσε τό ναὸ ἀπὸ καταστροφῆς.

Θυμάμαι πολὺ καλὰ πὼς ὁ Ζάχος τότε εἶπε πὼς ἔπρεπε νὰ γίνεῖ ὑποθεμελίωσις. Ἀργότερα ξανάπαθε πάλι ρήγματα καί χτίστηκε ἡ μεγάλὴ ἀντιρρίδα στὸ Β. τοῖχο τοῦ ναοῦ.

Αὐτὰ τὰ συνεχῆ ρήγματα πού παθαίνει ὁ ναός, ἀλλὰ καί οἱ ἄλλες οἰκοδομές, μήπως ὀφείλονται στὸ ὄχι σταθερὸ μά ὀλισθηρὸ ὑπέδαφος καί γι' αὐτὸ ὁ Ζάχος συνέστησε ὑποθεμελίωσι; Μήπως σ' αὐτὸ ὀφείλονται καί οἱ τόσες, κατὰ καιροὺς ἐρειπώσεις καί ἀνοικοδομήσεις τοῦ μοναστηρίου, πού ἀρχικὰ χτίστηκε ἀπὸ τὴν Πουλχερία;

Ό νάρθηκα τοῦ ναοῦ εἶναι ἀργότερα ἱστορημένος, γιὰ τί όμως; μήπως εἶχαν πάθει καμιά ἀλλοίωση οἱ εἰκόνες του οἱ παλιές καί ἀπὸ υπερθάλοντα ζήλο κι' ἄγνοια γιά τὴ ζημιὰ πού κάνανε, ζωγράφισαν πάνω στίς παλιές, τίς νέες, γιὰτί, δυστυχῶς, ὑπάρχουν σ' ἐκκλησίες τέτοιες πρωτοβουλίες. Ὑπάρχει πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα μιὰ ἐπιγραφή: «ΙΣΤΟΡΗΘΗ Ο ΠΑΡΩΝ ΝΑΡΤΙΚΑΣ ΔΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΜΑ-ΣΙ ΤΟΥ ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΜΟΝΑΧΗΣ ΕΞΕΠΑΡΧΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ...

ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ ΗΜΩΝ ΤΩΝ ΕΥΤΕΛΩΝ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΤΩΝ ΔΟΛΙΑΝΙΤΩΝ 1844 ΕΝ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙΟΥ 2.»

Ό ναός εἶναι σέ Βυζαντινὸ ρυθμό. Ό τρούλος στηρίζεται σέ τέσσαρες κολώνες. Ἐχει στὸ ἐσωτερικὸ του οἶγμα σταυροῦ. Ὁραῖες οἱ Βυζαντινὲς ἀγιογραφίες του. Ό τέμπλος ξυλόλυπτος ἐπιχρυσωμένος. Οἱ μεγάλες εἰκόνες του πολὺ ὠραῖες, Βυζαντινὲς, κατωμένες ἀπὸ τοὺς περίφημους Καπεσοβίτες ἀγιογράφους. Θαυμάσιες οἱ μικρὲς εἰκονίτσες τοῦ τέμπλου. Ἀπ' τίς εἰκόνες τοῦ τέμπλου ὠραιότατὴ ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας. Στὸ ἀριστερὸ κάτω μέρος τῆς ἡ ἐπιγραφῆς τοῦ ἀγιογράφου: «Χείρ Δημητρίου Καλαρῦτη 1774 μηνὶ Μαΐου α'». Στὸ κάτω μέρος γράφει ὁ ἀγιογράφος: «Παρθένε Ἀχραντε Θεοχαρίτω τὸν σὸν δούλο γιόν διὰ παντός μη με κατασχύναι ἐν ἡμέρᾳ τῆς δίκης ἀλλὰ συναριθμῆσαι τοῖς ἐκλεκτοῖς προβάτοις, μνησθετὶ Κυρία ἡμῶν Δημήτρη, Κάλως, Ζωῖτας, Ἀλεξάνδρος τε καί Γεωργίου».

Η Πάνσεπτος καί Ἁγία αὐτὴ εἰκὼν ἐγράφη παρὰ Δημητρίου Ἀθανασίου Ζούκη, τοῦ ἀπὸ χώρας Καλαρῦτες, εἰς μνημόσυον του τε καί τῶν ἀνω... ρημένων... 1774».

Αἰκόμα ἐξωφύζει ἡ εἰκόνα τοῦ τιμίου Προδρόμου. Στὸ κάτω δεξιὸ μέρος τῆς ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «Δέσις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ 'Ιωάννου υἱοῦ τοῦ Ἀθανασίου Καπεσοβίτου τοῦ ἀγιογράφου. Τὴν ἀφιέρωσε εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Ἁγίου 'Ιωάννου εἰς Ρογκοβόν, νὰ εἶναι εἰς εὐχὴν καί τὴν ὀφέλεια.

«Ετους 1774. Μαρτίου 8».

Θαυματουργὴ ἡ Ἁγία εἰκόνα τοῦ Προδρόμου. Πὼς τὰ θυμάμαι. Παῖδάκι ἡμῶνα καί πῆγαμε με πομπὴ καί με τὸν ἐφημέριο νὰ τὴ φέρουμε στὸ χωριὸ μας τὸ Τσεπέλοβο γιά μιὰ ἀρρώστη κόρη... Καλοκαίρι ἦτο. Ό καιρὸς Θεοῦ χαρά. Τὴν πῆρε ὁ ἀείμνηστος Παπα Κώστας Ζησιάδης στὰ χέρια καί μεῖς τὰ παιδιά, κρατώντας τὰ ἐξαπτερυγα καί τὸ σταυρὸ, πηγαίναμε μπροστά. Μόλις φτάσαμε στὸ ἄλωνα, πῶνα διπλὰ στὸ μοναστήρι, βούρκωσε με μιὰς ὁ καιρὸς κι' ἔπιασε μιὰ τρομερὴ μπόρα με χαλάζι καί κεραυνούς...

(Συνεχίζεται)

ΖΑΓΟΡΙ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Το Υπουργείο Γεωργίας σε συνεργασία με τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας (F.A.O.), εκπόνησε μελέτη κοινωνικο-οικονομικής σκοπιμότητας του προγράμματος (πιλότου) ολοκληρωμένης ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στην περιοχή Ζαγορίου.

Η εφημερίδα μας θα δημοσιεύσει σε συνέχειες τα κυριώτερα σημεία της μελέτης που τυχόν εφαρμογή της θα αλλάξει την τύχη της ιδιαίτερης πατρίδας μας.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η άνοδος ανάπτυξη του Ελλαδικού χώρου είναι αποτέλεσμα της συγκέντρωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων σε λίγα αστικά κέντρα ή γύρω απ' αυτά ενώ αποδυναμώσε δημογραφικά και οικονομικά την ύπαιθρο.

Στην αξιοποίηση των άφθονων πλουτοπαραγωγικών πόρων της περιοχής που με κατάλληλες και προσαρμοσμένες στο χώρο επεμβάσεις, θα δημιουργήσουν απασχόληση και καλλίτερες συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων και πιστεύεται ότι, βραχυχρόνια θα ανακόψουν την παραπέρα έξοδο του πληθυσμού και μακροχρόνια θα ενθαρρύνουν τη σταδιακή εγκατάσταση και άλλου πληθυσμού στην περιοχή.

II. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

A. ΓΕΝΙΚΑ

● Περιγραφή της περιοχής

Η περιοχή του Προγράμματος, το Ζαγόρι καλύπτει μια έκταση 102.980 εκταρίων.

Περιλαμβάνει 44 Κοινότητες που διοικητικά ανήκουν στη Νομαρχία Ιωαννίνων. Το Ζαγόρι διαφέρει σε τρεις γεωγραφικές υποπεριοχές: Ανατολική, Κεντρική και Δυτική Ζαγόρι.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από πολύ ψηλά και απότομα βουνά, γυμνά στο Δυτικό αλλά πυκνοδασυμένα στο Κεντροανατολικό και Ανατολικό Ζαγόρι. Υπάρχουν λίγες περιοχές με κλίμα μερικές φορές του 1000). Τα χωριά είναι κτισμένα σε υψόμετρα που κυμαίνονται από τα 508 μ. (Κ. Πεζιά) μέχρι τα 1.340 μ. (Βραδέτο).

Το κλίμα είναι ηπειρωτικό, η ετήσια βροχόπτωση είναι γύρω στα 1.300 χιλιοστά με χειμερινές χιονοπτώσεις κυρίως στα μεγαλύτερα υψόμετρα (1.000 μ. και άνω).

Τρεις τύποι εδαφών εμφανίζονται στη περιοχή: (1) εδάφη που προέρχονται από αποσάθρωση ασβεστολιθών και είναι συνήθως αβαθή και φτωχά, (2) εδάφη προερχόμενα από σχιστολιθικά πετρώματα που είναι βαθύτερα και παραγω-

γικότερα και (3) εδάφη αποτελούμενα από αλλουβιακές αποθέσεις. Τα τελευταία είναι και τα καλλίτερα, βρίσκονται κυρίως στο Δυτικό Ζαγόρι, που είναι και η κύρια γεωργική περιοχή.

Από τη συνολική έκταση της περιοχής Ζαγορίου, οι δασικές εκτάσεις καλύπτουν περίπου το 500), οι βοσκότοποι το 410) και η γεωργική γη το 300). Απόρροια αυτής της κατανομής των χρήσεων γης είναι ότι οι δασικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες είναι οι κύριες πηγές εισοδήματος και απασχόλησης.

● Συνθήκες ιδιοκτησίας

Η περιοχή είναι τυπική για τη ιδιοκτησιακά προβλήματα της Ελλάδας.

Το μέσο μέγεθος της γεωργικής εκμετάλλευσης κυμαίνεται γύρω στα 1,6 εκτάρια (σύμφωνα με την απογραφή γεωργίας του 1971) και περίπου το μισό αυτής της έκτασης παραμένει ακαλλιέργητο. Ο πολυτεμαχισμός των γεωργικών εκτάσεων είναι έντονος. Η μέση γεωργική εκμετάλλευση αποτελείται από επτά περίπου αγροτεμάχια πολλά από τα οποία είναι σε κατωφύριες με δυσκολίες πρόσβασης.

Αντιθέτως έχουν επίσης δημιουργηθεί μεταξύ της Δασικής Υπηρεσίας και των κατοίκων της περιοχής. Εξαιτίας της εγκατάλειψης της περιοχής από τον πληθυσμό, εκτάσεις που στο παρελθόν καλλιεργούνταν έχουν καλυφθεί με θάμνους και χαρακτηρίστηκαν με το πέρασμα του χρόνου από τη Δασική Υπηρεσία σαν δασικές εκτάσεις. Ένα μεγάλο μέρος επίσης της γεωργικής γης στη περιοχή ανήκει α' αυτούς που έφυγαν για τη πόλη ή το εξωτερικό. Αυτές οι καταστάσεις έχουν οξύνει το ιδιοκτησιακό πρόβλημα στην περιοχή και ενισχύει τα αίσθημα απομόνωσης και εγκατάλειψης, μεταξύ των κατοίκων αποθαρρύνοντας τη συμμετοχή τους στις αναπτυξιακές διαδικασίες. Το Υπουργείο Γεωργίας μελετά τα παραπάνω προβλήματα, που βελτιώνονται σχεδόν σε όλο τον Ελλαδικό χώρο, για την νομοθετική τους ρύθμιση.

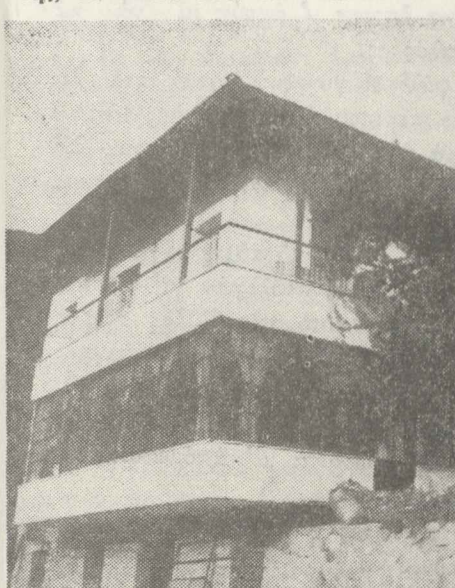
● Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Ο μόνιμος πληθυσμός της περιοχής δεν υπολογίζεται περισσότερους

από 2.800 κατοίκους περίπου (η απογραφή του 1981 ανεβάζει το πληθυσμό της περιοχής γύρω στα 5.625 άτομα). Η μείωση του πληθυσμού της περιοχής ήταν σημαντική στις δύο τελευταίες δεκαετίες (-30,60), εξαιτίας βασικά της εσωτερικής και εξωτερικής μετανάστευσης, που κυρίως προκλήθηκε από την ανεπάρκεια οικονομικών δραστηριοτήτων και την έλλειψη βασικής υποδομής στην περιοχή. Η υποβάθμιση του πληθυσμού ήταν σημαντική λόγω της μείωσης τόσο του συνολικού όσου και του ενεργού πληθυσμού.

Η Κοινωνική υποδομή των Οικισμών είναι ανεπαρκής και κατά ένα μέρος έχει συμβάλει στην εγκατάλειψη της περιοχής.

Ένας μεγάλος αριθμός Κοινοτήτων (13), κύρια στο δυτικό Ζαγόρι, δεν έχουν επαρκή ύδρευση. Το δικτυωτό τηλεπικοινωνιών είναι επίσης περιορισμένο στην περιοχή και χρειάζεται βελτίωση. Τα σπύτια είναι παλιά και όχι καλοσυντηρημένα, εξαιτίας του υψηλού κόστους συντήρησης, τα οποία είναι συνήθως εδαφών

Εκπαιδευτικό κτίριο στη Λάισσα: Πόλος έλξης επισκεπτών

κατασκευαστικών προδιαγραφών που ισχύουν για τα παραδοσιακά χωριά του Ζαγορίου. Ιδιαίτερα οξύ είναι το πρόβλημα της κατοικίας στα πυροπαγή χωριά του Κεντροανατολικού Ζαγορίου. Οι πατρικές και φαρμακευτικές υπηρεσίες της περιοχής είναι υποτυπώδεις. Το οδικό δίκτυο είναι σε μεγάλο βαθμό ανεπαρκές και οι υπάρχοντες δρόμοι χρειάζονται περισσότερη συντήρηση.

B. ΓΕΩΡΓΙΑ

Η γεωργία (πλάτος νοτιοδυτική) στη περιοχή αφορά κύρια τη κτηνοτροφία οι καλλιέργειες προορίζονται πρωταρχικά για αυτοκαταβόλωση ή για ζωοτροφές. Στην κτηνοτροφία και στις καλλιέργειες απασχολείται περίπου 800) του ενεργού πληθυσμού. Από τα 45.230 εκτάρια που δαπνίζονται για το σκοπό αυτό τα 42.000 εκτάρια είναι βοσκότοποι και τα 3.230 εκτάρια γεωργική γη.

Η κτηνοτροφία αφορά κύρια μικρά ζώα: πρόβατα (26.000 το 1983)

και γέδια (15.600 το 1983). Οι μέσες ετήσιες αποδόσεις σε κρέας κυμαίνονται 10 χιλιόγραμμα ανά ζώο και καπνιστό 9,5 χιλιόγραμμα ανά ζώο, στο δε γάλα 85 λίτρα πρόβατο ή 105 λίτρα κατσίκα ανά ζώο. Το χορτολιβάδα υπερβόσκονται ενώ τα θημολιβάδα, κατάλληλα για τα κοίτες, βόσκονται εκτατικά, εξαιτίας της απουσίας δρόμων πρόσβασης. Το κτηνοτροφικό κεφάλαιο έχει μειωθεί με ταχύ ρυθμό το τελευταίο πεντάχρονο (250) για τα πρόβατα και 130) για τα γέδια εξαιτίας: 1) της ανεπαρκούς υποδομής, 2) της χαμηλής βοσκήνισης, 3) της χαμηλής ποιότητας των λιβαδιών, που χρόνο με το χρόνο χειροτερεύει από την υπερβόσκηση, 4) της κακής διαχείρισης των παιδιών, λόγω της ανεπαρκούς υπηρεσιών για κάλυψη των αναγκών της περιοχής και των περιορισμένων πεδίων γνώσεων των βοσκών.

Η παραγωγή των καλλιεργειών

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Πρώτος για την επαναλειτούργηση της Ε.Κ.Π. στο Ζαγόρι που δόθηκε στην ειδική συγκέντρωση της Ε.Ε.Κ. και έγινε δεκτή από τη Συνέλευση των κατοίκων Φραγ-αίων.

Το ότι η Ε.Κ.Π.Ζ., για τις σημερινές συνθήκες, αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό έργο και συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής στην περιοχή, κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί.

● Αναμένεται όμως για να τελεστεί και πάλι σε λειτουργία: 1) Οι εκπαιδευτικοί των Ζαγορίων να είναι άτομα ικανά στις διαπραγματεύσεις, να έχουν υποστήριξη και επιμονή έως ότου επιτύχουν τις δίδυμες απόψεις των Ζαγορίων στους «καρπούς» των υπηρεσιών, που διακρίνονται για την άρνηση και την ακατανοήτητα.

2) Στενή συνεργασία από τις υπηρεσίες του Ζαγορίου, για να διατυπωθούν οι όροι που θα είναι αποδοτικοί από τη μεριά της διοίκησης των υπηρεσιών.

KIMON KYPIAZHS

τα μέλη Ζαγορίων και θα ελεγχθούν, όσο το δυνατόν, από τους κατοίκους.

3) Εξέταση διαπραγματεύσεων για τη λειτουργία ανάλογη κατά τη σύνταξη του κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας της Ε.Κ.Π.Ζ. 4) Δεν πρέπει να τεθούν όροι ανεπαρκείς, που θα απορρίπτονται από την αρχή το διάλογο.

5) Η Επιτροπή (μελέτη ή Ομάδα) θα πρέπει να συγχρηματοδοτηθεί με Πρόεδρο και Γραμματέα και να γίνει αντικείμενο των συνεδριάσεων, ώστε κάθε μέλος να αναλάβει τις ευθύνες του.

6) Τα μέλη της επιτροπής να παραμείνουν στις αποστάσεις της Ζαγορίας ή να παραμείνουν. Δεν πρέπει, εφ' όσον μετέχουν στην επιτροπή, να εκθέτουν δημόσια απίστευτες διαφορετικές προτάσεις της Επιτροπής.

7) Παράλληλα η Επιτροπή να μελετήσει την δυνατότητα λειτουργίας της Ε.Κ.Π.Ζ. ως Α.Ε. λαϊκής βάσης με μέλη τους ιδιοκτήτες αγροτεμαχίων, τις κοινότητες και τυχόν μικρούς χρηματοδότες.

8) Τα παραπάνω δίνω προτεραιότητα, γιατί η κατάργηση της Ε.Κ.Π.Ζ. πρόβατα από σφαγιασμένο ζώο που αυτοανακηρύχτηκε επιτροπή.

9) Θέματα που πρέπει να δοθούν ιδιαίτερη προσοχή: α) Σε πρώτη φάση η Ε.Κ.Π.Ζ. τουλάχιστον 100.000 περ-σάουση είναι 129.000 μ3, δηλαδή 1,370) του καπνισμένου κρέατος.

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 13

γης κατά την πρώτη και δεύτερη δόση. Σε περίπτωση μη εκτέλεσης του προγράμματος οι Ζαγορί-σμοι να έχουν δικαίωμα κατάργη-σης της Ε.Κ.Π.Ζ.

γ) Η διοίκηση της Ε.Κ.Π.Ζ. να ανατεθεί σε Οργανισμό Δ. Δι-κασίου από Δημοτικούς Υπαλλήλους και εκλεγμένους εκπροσώπους του Ζαγορίου κατά 500) ο.

δ) Τυχόν κέρδη θα διατίθεν-ται για τη βελτίωση των συνθη-κών διαβίωσης των κτηνικών και δεν θα συμπεριλαμβάνονται στο λογισμικό υποδομής.

ε) Να μην συμπεριληφθεί οι-κισμός στα όρια της Ε.Κ.Π.Ζ. Σε περίπτωση αδυναμίας να εξαι-ρεθεί ζώνη 800. - 1000 μ., από το κέντρο του οικισμού, που θα ισχύσουν απαγορευτικές διατά-ξεις.

στ) Δεν θα περιλαμβάνονται στο διάταγμα ανεδαφικές διατά-ξεις, όπως η απαγόρευση της χρή-σης γρηχινικών οργάνων και πο-βολών από τα αυτοκίνητα κατά τη διαδρομή τους, η κατασκευή-ση άσφαλτων οδών, εκδομένων (προσκόπων κλπ), η διατήρηση οικιστικών ζωνών.

ζ) Εάν στην Ε.Κ.Π.Ζ. συμπε-ριληφθεί δασική έκταση (καιο-νική ή αυτοκίνητη), να οριστεί ότι σε καμιά περίπτωση και υπό οιαδήποτε πρόσχημα, θα απαγο-ρευτεί η υλοτόμηση του δασο-μαχίου ή η καλλιέργεια αγρού.

η) Να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία γεωργικής παρα-γωγής και της κτηνοτροφίας. Η εκπόνηση των ζημιών να πραγματοποιείται το πολύ μέσα σε 30 μέ-ρες από θμελή επιτροπής (επαρ-στικός κοινότητας, δασικός υπά-λληλος, αγροφυλάκας).

θ) Να μην απαγορεύεται η συ-νοδεία των κατοίκων από ποιμ-νικούς σκύλους.

ι) Η πρόσληψη των υπαλλή-λων της Ε.Κ.Π.Ζ. να γίνεται από Ζαγορίσμοις ή και ξένους που μένουν μόνιμα στο Ζαγόρι.

ια) Να απαλλάσσονται κατά 500) ο των τελών της Ε.Κ.Π.Ζ. οι μόνιμοι κάτοικοι ή όσοι διαμέ-νουν 100 τουλάχιστον μέρες στο χωριό τους και διατηρούν σε λει-τούργια το νοικοκυριό τους.

ιβ) Στους μόνιμους κατοίκους να επιτρέπεται η θήρα, χωρίς κα-τάβολη τελών (εκτεταμένα δικαιώ-ματα), κατά τις Κυριακές και μόνο για ένα θήραμα.

ιγ) Οι γεωργικές εκτάσεις, που θα καλλιεργούνται για τροφή των θηραμάτων, θα ενοικιάζονται ύ-στερα από διαγωνισμό και θα κα-ταμένονται σ' όλη την έκταση της Ε.Κ.Π.Ζ., ώστε τα θηράματα να βρίσκουν παντού τροφή και να προξενούνται μικρότερες ζημιές

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

● Συνέχεια από τη σελ. 12
μέση ετήσια παραγωγή είναι περί-που 60.000 μ3, δηλαδή περίπου 0,60) ο του αστάμενου όγκου. Τα κύρια δασικά είδη είναι: η πεύκη, η ελάτη και η οξυά. Υπάρχουν περίπου 160 χιλιόμετρα δασικών δρόμων με μία πυκνότητα 4,23 μέτρων ανά εκ-τάρ:ο.

Αυτή η πυκνότητα δασικών δρό-μων είναι χαμηλή και αφήνει δασο-συστάδες ανεκμετάλλευτες. Ξύλο γα παραγωγή ξυλοπομπού, για παρα-δειγμα, δε συγκομίζεται επί του πα-ρόντος στη περιοχή, εξαιτίας της μη ύπαρξης κατάλληλων δασικών δρόμων. Υπάρχουν 16 μικρές μονά-δες επεξεργασίας ξύλου, οικογενεια-κού τύπου, που απασχολούν 2-3 εργατές η κάθε μία και επεξεργάζον-ται ένα σύνολο 4.000 μ3 πιστής ξυλείας.

Δ. ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

15. Το Ζαγόρι είναι μια περιοχή προ-κείμενη με δύο κύριους δυναμικούς τουριστικούς πόλους έλξης: 1) ένα τοπίο με εντυπωσιακή ομορφιά και 2) μια σπάνια αρχαιολογική κληρο-νομιά και πολιτιστική παράδοση.

Το φαράγγι του Βίκου - Αώου είναι ο κύριος τουριστικός πόλος έλξης και έχει χαρακτηριστεί Εθνι-κός Δρυμός. Είναι πρόθεση της Κυ-βέρνησης να κάνει αυτό τον Εθνικό Δρυμό μοντέλο για άλλες παρόμο-ιες περιοχές. Η έμφαση της ανάπτυ-ξης του αγροτουρισμού στο Ζαγό-ρι επικεντρώνεται στον Εθνικό Δρυ-μό.

16. Όμως, η βασική υποδομή (δρό-μοι, ύδρευση τηλεπικοινωνίες) είναι φτωχή, οι υπηρεσίες υγείας είναι ε-λάχιστες, οι δε τουριστικές δυσκο-λύνσεις ανεπαρκείς. Υπάρχουν λίγα διαλύματα που προφέρονται από κοι-νοτικούς ή ιδιωτικούς ξένους ή και μερκα νοικοκυριά με μια συνολική χωρητικότητα 374 κρεβατιών από τα οποία, περίπου, 219 είναι ιδιω-τικά.

Ε. ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

17. Το υπάρχον οδικό δίκτυο στο Ζα-γόρι μπορεί να διακριθεί σε δύο κα-τηγορίες: (1) ασφαλτοστρωμένοι ή χαλκόστρωτοι δρόμοι όπου περι-λαμβάνονται επαρχιακοί, κοινοτικοί, αγροτικοί και τουριστικοί δρόμοι και (2) χωματόδρομοι ή χαλκόστρωτοι, δρόμοι που περιλαμβάνουν τους πε-ρισσότερους από τους δασικούς δρόμους που περιλαμβάνουν τους πε-δικοί δρόμους είναι 282 χιλιόμετρα: ασφαλτοστρωμένοι 76 χιλμ. και δρόμοι ασφαλτοστρωμένοι με χωματο-υγικές εργασίες 138 χιλμ. Η κατάστα-ση των δρόμων είναι μέτρα και κά-τι.

στην αυτοκινητική καλλιέργεια. ιε) Να πραγματοποιηθεί μέσα στα δύο πρώτα χρόνια η κατα-τογράφηση της περιοχής.

ΣΤ. ΥΔΡΕΥΣΗ

18. Ιδιαίτερα οξύ είναι το πρόβλη-μα για 10 περίπου χωριά του δυτι-κού Ζαγορίου, που ο πληθυσμός τους κυμαίνεται από 30 μέχρι 270 κατοίκους (αντιστοιχεί στο 240) ο του πληθυσμού της περιοχής). Το πρόβλημα της ύδρευσης χειροτερεύ-ει το καλοκαίρι λόγω της επανάκαμ-ψης πολλών οικογενειών αποδήμων Ζαγορίσμων στην περιοχή για διακο-πές καθώς και της άφθξης τουριστών.

Ζ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

19. Το 1982 περίπου 16 σχολεία δεν λειτουργούσαν στη περιοχή, ενώ σ' άλλα 5 σχολεία ο αριθμός των μα-θητών κυμαινόνταν από 3-5 μαθη-τές. Μόνο 3 σχολεία στην περιοχή είχαν περισσότερους από 20 μαθη-τές. Στα τελευταία χρόνια σοβαρή υπήρξε η μείωση του αριθμού των μαθητών στη στοιχειώδη εκπαίδευ-ση.

20. Ένα σύνολο 115 περίπου μαθη-τών παρακολουθεί μαθήματα μέσης εκπαίδευσης στο μοναδικό για την περιοχή λύκειο - Λύκειο του Τσε-πέλου, ενώ περίπου 150 μαθητές στο Ανατολικό Ζαγόρι και γεγοτι-κές περιοχές δεν εξυπηρετούνται από κανένα ίδρυμα μέσης εκπαίδευ-σης. Όσον αφορά την επαγγελματι-κή εκπαίδευση υπάρχουν δύο scho-λεία στην περιοχή που παρέχουν εκπαίδευση στην ομακή χειροτεχνία με 20 μαθητρίες περίπου το καθένα. Περιστασιακά, εδικοί του Υπουργεί-ου Γεωργίας ή και από διάφορα άλ-λα Υπουργεία δίνουν στα χωριά κά-ποια διάλεξη γενικότερου ή ειδικό-τερου ενδιαφέροντος (πρόληψη ι-ατρική, αγροτική, γεωργικά θέματα κ.λπ.).

● Στο επόμενο η συνέχεια

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ - ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΣΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΙΜΩΝ ΑΘ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ
Ίωάννινα: Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. (0651) 26.266 και 28.088

Υπεύθυνος Διακρίσεως:
ΤΟΥΛΑ ΠΟΛΛΑ
Τυπογραφείο: Γ. Δούβαλη
Ε. Αποστόλου - Κ. Πασχάλη
28 Οκτωβρίου 41 - τηλ. 20.544

Τό ποσόν της ετήσιας συνδρομής προαιρετικό

